

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی قزوین

دانشکده بهداشت

پایان نامه جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد رشته علوم بهداشتی در تغذیه

عنوان

بررسی مزاج و همبستگی آن با وضعیت تغذیه، ساعات خواب، نمایه توده بدن در مراجعین به کلینیک مزاج

تهران ۱۳۹۴

استاد راهنما

دکتر مریم جوادی

اساتید مشاور

دکتر آمنه باریکانی

نگارش

سونیا اولیا

شهریور ۱۳۹۵

چکیده:

زمینه و هدف: طب سنتی یا مکمل، عبارت است از درمان ها و مداخلات پزشکی جایگزین که در آن به مزاج ها و خلط های چهارگانه باور دارند. مطالعات نشان داده اند که هریک از اخلاط (مزاج) طبیعی تاثیر خاصی بر اشتهای دارند و هر تغییری در کمیت و کیفیت اخلاط می تواند موجب تغییر در کسب انرژی و کالری دریافتی و مصرف آن شود. با توجه به افزایش گرایش به استفاده از طب سنتی، اهمیت شناخت مزاج برای انجام توصیه های تغذیه ای، وضعیت تغذیه و خواب در بررسی شیوه زندگی، روند روبه تزاید چاقی و مطالعات کمی که در این زمینه انجام شده است. هدف از این مطالعه بررسی مزاج و همبستگی آن با وضعیت تغذیه، ساعات خواب، نمایه توده بدن در مراجعین به کلینیک مزاج تهران می باشد.

روش: این مطالعه از نوع توصیفی تحلیلی، به روش مصاحبه، مشاهده در کلینیک مزاج انجام شد. اطلاعات به کمک پرسشنامه و تن سنجی توسط مجری جمع آوری شد. ابزار سنجش مزاج، پرسشنامه ای محقق ساخته روا و پایا بود. با توجه به هدف، و ویژگی های مطالعه، تعداد ۳۰۰ نفر از مراجعین به کلینیک تخصصی مزاج- تهران / بهار و تابستان ۱۳۹۴ وارد مطالعه شدند. اطلاعات بدست آمده وارد نرم افزار SPSS ویرایش ۱۶ شده و مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. برای سنجش داده های کمی از آزمونهای اماری کای دو، تی تست، انووا، رگرسیون لجستیک و همبستگی اسپیرمن بر اساس نوع متغیر و با در نظر گرفتن سطح معنی داری کمتر از ۰,۰۵ استفاده شد.

یافته ها: نتایج مطالعه حاضر نشان داد که فراوانی هر کدام از مزاج ها شامل ۷ نفر (۲/۳٪) مزاج معتدل، ۱۳۲ نفر (۴۴٪) مزاج گرم و تر، ۴۳ نفر (۱۴/۳٪) مزاج سرد و تر، ۸۳ نفر (۲۷/۷٪) مزاج گرم و خشک و ۳۵ نفر (۱۱/۷٪) مزاج سرد و خشک می باشد. بین مزاج و BMI ارتباط معنی داری مشاهده نمی شود ($p=0.2$). بین میانگین ساعات خواب در شب عادی و تعطیل با نوع مزاج ارتباط معنی داری مشاهده نشد ($p=0.2$) و در مزاج گرم و تر میانگین ساعت خواب بیشتر بود. همچنین بین مزاج و کالری دریافتی ارتباط معنی داری مشاهده نمی شود ($p=0.9$) و با توجه به این که بیشترین میانگین کالری دریافتی در مزاج سرد و خشک و کمترین میانگین کالری دریافتی در مزاج معتدل می باشد.

نتیجه گیری: باتوجه به یافته های تحقیق حاضر می توان نتیجه گرفت که در نظر گرفتن مزاج می تواند عامل موثری بر بهبود بخشیدن کیفیت زندگی و تغذیه صحیح باشد. اما لازمه این امر این است که آموزش لازم به افراد در زمینه مزاج و تغذیه داده شود تا هر فرد متناسب با مزاج خود تغذیه صحیح داشته باشد که به دنبال آن بهبود و کیفیت در خواب افراد و به طور کلی منجر به بهبود کیفیت زندگی فرد می شود.

کلیدواژه ها: مزاج ، طب سنتی ایران، تغذیه